SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)
Štev. (No.) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
18. junija 1987

Spomin nas obvezuje

Govor inž. JERNEJA DOBOVŠKA na spominski proslavi

Mesec junij je za nas, svobodne Slovence, mesec težkih spominov, mesec molitve za naše žrtve in naš narod. Mesec junij mora tudi biti mesec upanja in zaupanja v bodočnost.

Spominjamo se, da je preteklo že več kakor 40 let, ko se je med Slovenci odigraval spopad dveh svetovnih nazorov — demokratičnim in komunistično-totalitarnim, in to prav v času, ko so si sosednje države: Nemčija, Italija in Madžarska razdelile Slovenijo.

Medtem ko so tujci razseljevali in uničevali naš narod, je lastni brat ubijal, ovajal tujcu lastnega brata. Ta boj se je po odhodu okupatorjev krvavo končal s prevaro, z izročitvijo in pobojem naših več kot 12.000 domobrancev, četnikov in slovenskih rodoljubov.

V nas, ki smo rod, ki je zrastel v „Sloveniji v svetu", in ki spremlja razna dogajanja in idejne borbe sedanje dobe, je zrastel ponos, da so že takrat naši predniki spoznali prave namene tako imenovane Osvobodilne fronte, ki je pod pretvezo odpora proti zasedbenim oblastem začela idejno in dejansko borbo proti sobratu in borbo za dosego absolutne oblasti nad našim narodom.

Ponosni smo na odločni nastop naših staršev, da so z vso močjo branili dobrine, ki so bile njim in so tudi sedaj svete vsem demokratičnim Slovencem: Narod, domovina, Bog!

Zato naše spoštovanje in naš poklon vsem žrtvam komunizma med revolucijo in po njej.

Naš spomin danes tudi vsem vdovam, sinovom in hčeram pobitih domobrancev in slovenskih narodnjakov, ki so bili vrženi v svet in so brez vsega morali začeti novo življenje v okolju, ki jim je bil tuj.

Naš spomin tudi svojcem vseh rodoljubov, ki so v tistih težkih časih ostali doma v Sloveniji, in so vso dobo štiridesetih let bili in so še danes zapostavljeni od sedanje oblasti ter so izpostavljeni ideološkemu ter fizičnemu nasilju. Bili so in so še državljani druge vrste.

V prvih mestih po končani drugi svetovni vojni zapadni svet ni zaznal, še manj pa razumel, kaj se je dogajalo v Sloveniji. Omamljen od zmage nad nacizmom in oslepljen od sovjetske zvijače je dopustil, da je Slovenija doživela novo okupacijo: okupacijo komunistične partije, ki je pod imenom Osvobodilna fronta zavladala nad našo deželo.

Teror in zločin po vzorcu Stalinovih čistk v Rusiji se je razširil po naši zemlji.

Več kakor 40 let mora naš narod živeti po načelih sistema, ki mu je bil vedno tuj.

Z več kakor 40-letnim napačnim prikazovanjem dogodkov med okupacijo in revolucijo ter s potvarjanjem resnice je sedanja komunistična oblast hotela zamoriti značaj ponosnega slovenskega svobodnjaka.

Že več kakor 40 let namerno molči o nas, o povojni politični emigraciji.

Komunistični režim je — kakor je nam vsem znano — privedel s svojo materialistično teorijo in prakso slovenski narod v največjo krizo v vsej njegovi zgodovini: raznarodovanje, načrtno naseljevanje pripadnikov drugih narodnosti na našo zemljo, vedno ostrejši centralizem jugoslovanske vlade, gospodarska kriza, katere Slovenija ni zakrivila, upadanje rojstev, težave za uporabljanje slovenščine v lastni deželi. Vse to je zanetilo nemir in zaskrbljenost med našim narodom.

Iz Slovenije prihajajo vesti, da se ljudje že zavedajo rastoče nevarnosti za obstoj Slovencev in Slovenije. Že je slišati o zahtevah po večji svobodi, tako osebni, kakor politični in gospodarski.

V Sloveniji je zrastel nov rod. Pa tudi v naši politični emigraciji je zrastel nov rod, delno še rojen v Sloveniji, v večjem številu pa izven Slovenije. Ta mladi slovenski rod je pričel misliti in iskati resnico, vsak iz svojega zornega kota.

Mladi, resnicoljubni Slovenci v domovini vedno bolj raziskujejo polpreteklo dobo, ki je Slovence tragično razdelila v dva tabora. Odkrivajo, da je bila medvojna zgodovina drugačna, kakor so jih uradno učili v šolah. Odkrivajo, da je onstran oceana še ena Slovenija, katere do sedaj še niso poznali.

Prihajajo do prepričanja, da so živeli v prevari ter da Slovenija ni dosegla tistega, kar so jim partijski oblastniki obljubljali, temveč so ji vpeljali ideologijo in sistem, ki je slovenskemu bistvu tuj.

Mladi Slovenci doma ugotavljajo, da je partija s prevaro zapeljala mnogo rojakov v svoj tabor in jih potem, ko je zavladala nad narodom, enostavno odstranila.

Zgrozili so se, ko so odkrili resnične dogodke med vojno, zgrozili so se nad potvarjanjem resnice, ki jo vedno bolj iščejo.

Slovenska ideološka emigracija se jim počasi, a gotovo odpira. Odkrivajo novo, svobodno Slovenijo, Slovenijo, ki se je razvila v Severni Ameriki, Kanadi, Avstraliji ali pa na široki argentinski zemlji, kjer je sprejela sveži duh novega sveta in omogočila novo, širše pojmovanje slovenstva.

Odkrivajo Slovenijo v svetu.

Po dolgih letih dela, organiziranja in žrtvovanja, postaja naša politična emigracija v Argentini važna. V Sloveniji že pišejo o slovenski argentinski enklavi. Z veseljem ugotavljajo, da nas je po 42 letih skoraj enako število in da naši otroci in vnuki govorijo slovensko in se čutijo Slovence.

Ob vsem tem si lahko stavimo vprašanje: ali ne stojimo pred velikimi, morda odločilnimi zgodovinskimi dogodki? Ali ne prihaja čas, ko bo 42-letno delo naših staršev imelo velik pomen, večji, kakor so si ga morda sami zamislili? Ali se dovolj zavedamo odgovornosti naše ideološke emigracije, naše diaspore, kakor pišejo doma?

Ogrožena Slovenija, Slovenija v stiski, potrebuje in išče oporo. Slovenija v svetu ji je dolžna nuditi pomoč, ne da bi od tega pričakovala koristi.

Slovenski mladi v svobodni Sloveniji v svetu, sinovi domobrancev, četnikov in vseh slovenskih rodoljubov, glejmo z optimizmom v bodočnost!

Pripravljajmo se na prihodnji, morda odločilni čas!

Po skoraj 50 letih so ponovno zasijali ideali, katerim so ostali zvesti naši starši — bodisi s smrtjo, bodisi z odpovedjo ali z zdomstvom!

Bodimo jim zvesti! Zato:

Prizadevajmo si, da bo v naših družinah živa slovenska beseda!

Opozarjajmo naše otroke, da so slovenske krvi in da naj bodo na to dejstvo ponosni!

Udejstvujmo se delovanju v naših šolah, gimnazijah, domovih, v prosvetnem in političnem delu!

Poglabljajmo se v veri!

Zavedajmo se, da smo del slovenske sedanjosti in bodočnosti!

Slovenci v Argentini: veliko dolžnost do Slovenije imamo prav zato, ker živimo v svobodnem svetu.

Zavedajmo se, da dokler v Sloveniji ne bo zasijala resnična svoboda, dokler ne bo slovenski narod sam odločal o svoji bodočnosti, dokler pravice človeka ne bodo prišle do polne veljave, tudi za tiste, ki niso imeli istega mišljenja, iste ideologije kakor sedanje oblasti, dokler našim padlim junakom ne bo postavljen spomenik v Sloveniji, toliko časa našega dela ne sme biti konec.

Trdno zaupajmo, da bo resnica premagala prevaro. Obdržimo geslo, ki je bilo sveto našim prednikom, ki je sveto nam in mora ostati sveto naslednjim generacijam, rojenim v svetu:

NAROD, DOMOVINA, BOG!

Junij – mesec spominov, molitve in zaupanja v bodočnost

V mesecu juniju se vsako leto spomnimo vse tragike in veličine celotne protikomunistične borbe, odigrane predvsem v letih 1941-1945. Skupna počastitev naših junakov je bila v nedeljo, 7. junija v Slovenski hiši.

V cerkvi Marije Pomagaj

V spominski cerkvi Marije Pomagaj je delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini dr. Alojzij Starc, skupno z Janezom Petkom CM, Jožetom Škerbcem, Francetom Bergantom in Tonetom Bidovcem daroval mašo za duše vseh padlih v času revolucije in druge svetovne vojne. Mašo je vodil Tinko Lavrič; berili sta brala predsednika zveznih odborov Slovenske dekliške organizacije Pavlinka Korošec in Slovenske fantovske zveze Dominik Oblak.

V cerkveni liturgiji je letošnja prva nedelja v juniju bila posvečena binkoštnemu prazniku. Zato je dr. Starc v svojem nagovoru prve binkošti, ko so apostoli, razsvetljeni po sv.Duhu, pričevali svojo vero v Kristusa — navezal na druge binkoštne praznike: na one med revolucijo in predvsem v juniju 1945, ko so žrtve trpele v komunističnih koncentracijskih taboriščih in končno padale v svoje grobove z molitvijo na ustnicah. Pa tudi na letošnjega, ko naj nas Sv. Duh tudi podpre, da bomo znali še naprej pričevati svojo zvestobo veri in slovenskim narodnim vrednotam.

Med mašo je prepeval mladinski zbor s Pristave, ki mu dirigira Anka Gaserjeva.

Pred spomenikom

Številni rojaki, ki so napolnili cerkev in dvorišče, so pozornost obrnili k spomeniku „slovenskim borcem za pravo ceno človeka, blagor doma, svobodo naroda, krščansko omiko, ovenčani v smrti, s poroštvom zmage." Pred njim je dr. Starc zmolil liturgične molitve za rajne. Nato sta v imenu protikomunističnih borcev položila venec rož Slavko Urbančič in Ivan Korošec, v imenu organizirane slovenske skupnosti pa predsednik društva Zedinjena Slovenija Lojze Rezelj. Molk je napolnil zvok trobente Francija Žnidarja in še povečal emotivni trenutek, ko je vsak pomislil na svoje drage, ki so živeli in padli za lepšo bodočnost rojakov.

Spominska beseda

Tretja postaja komemoracije je bila v dvorani, zasedeni tako v parterju kot na balkonu. Besede o dvainštirideseti obletnici poti v svobodo in pokola slovenskih domobrancev, ki jih je spregovoril **inž. Jernej Dobovšek**, objavljamo v celoti.

Pričevanja

Za letošnjo proslavo je Miklavž Trpotec zamislil scenični obred „Pričevanja" s kombiniranjem besed raznih avtorjev (evangelistov Jane-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Škandal ima rep

Mariborski škandal, ko so partijci cenzurirali Cankarja in druge pesnike, je vzbudil precej jeze. Tako smo iz raznih pisem bralcev, ki jih objavlja ljubljansko Delo v sobotni prilogi 9. maja izbrali tri, ki kruto in odkrito razgaljajo komunistični režim:

...

Mestna konferenca ZKS Maribor je našo šolo prosila za kulturni program, ki smo ga tudi pripravili. S tega stališča recital ne more biti neustrezen, saj končno kulture ne moremo deliti tako, da bo za nekoga primerna in za druge ne. Ponudili smo malo mladostne svežine, klasične lepote in preprosto čisto občutje človeka, ki je hvaležen za to, da je srečen.

Čaprav ves čas govorimo v množini, vemo, da so bili na proslavi ljudje, ki so naše sporočilo razumeli. Prepričani smo, da ne gre za ideološki spor in tudi ne za spor med generacijami, ampak samo za različne ljudi. Za takšne, ki znajo prisluhniti in druge, ki tega nočejo.

Mentorica **Andreja Lep**
in **recitatorji Srednje ekonomske šole**
Maribor

...

Ko sem te dni bral v Delu o mariborskem kulturnem škandalu, ki se je dogodil na kulturni prireditvi, ki so jo pripravili in izvajali mariborski mladinci na sprejemu za predvojne komuniste, sem se spomnil podobnega dogodka v prvih povojnih letih.

V manjšem kraju v Sloveniji je amatersko gledališče igralo Cankarjeve „Hlapce". Vlogo župnika je odigral član komunistične partije. Po oceni gledalcev je bila to najbolje odigrana vloga. Nekaj dni za tem pa je o tem razpravljala krajevna partijska celica in kaznovala igralca, ki je igral župnika, z izključitvijo iz partije, češ da kot komunist ne bi smel prevzeti vloge duhovnika, če pa jo je že, bi jo moral odigrati slabo.

Dogodka sta si podobna, le da se je eden od njiju odigral prva leta po vojni, drugi pa leta 1987 v drugem največjem kulturnem in gospodarskem centru Slovenije.

Leopold Krese,
Ljubljana

...

Spomnil sem se na svoja dijaška leta na realni gimnaziji v Mariboru, saj je taisti Kurent „sprovociral" oblast v takratni „gnili Jugoslaviji":

Nekega dne v letu 1936 smo morali vsi dijaki pri uri slovenščine položiti na klop slovenske čitanke in jih odpreti na tisti strani, kjer je Kurent z vzišenimi besedami pozdravljal domovino. Šolski sluga nam je vsem po vrsti iztrgal iz čisto novih čitank Cankarjevo besedilo. Vsi smo onemeli in z nami tudi naš profesor veliki rodoljub dr. Ljudevid Pivko.

Naključje je hotelo, da enega sošolca tisti dan ni bilo pri pouku. Iz njegove neoskrunjene čitanke smo pretipkali celotno besedilo in čez dva dni smo vsi imeli Kurenta v svojih knjigah. Upor do zatiralcev naše največje literarne stvaritve in s tem naše slovenske besede je bil rojen v tistem hipu in še danes živi v srcu vsakega zavednega Slovenca...

Franjo Geč,
Slovenj Gradec

PISMO OD DOMA

sredi maja 1987

TV Ljubljana trenutno predvaja serijo o slovenskih izseljencih. Tudi o Argentini je bila pred dvema tednoma oddaja, vendar se je dotaknila samo časa do 2. svetovne vojne. Pričakoval sem, da bo naslednja oddaja prikazala nadaljevanje, vendar so prišli že v Avstralijo. Mogoče bodo kasnejša nadaljevanja prikazovala sedanji čas. Mogoče!...

Slovenska zavest se je res zadnje čase nekoliko prebudila, vendar je večina naroda še vedno preveč apatična do vsega dogajanja, ker je demokracija pri nas še vedno samo v narekovajih. Vendar proces se je začel, ki ga pa bo po mojem mišljenju dokončala šele naslednja generacija. Sedanja vodilna struktura ne dopušča nobenega kompromisa, ker je preveč obremenjena s polpreteklo zgodovino in ker se kiči z dvomljivimi lovorikami...

Mogoče ne veste, da...

— da je ameriški nadškof in glavni ravnatelj vatikanskega denarnega zavoda IOR Paul Marcinkus, ki mu je nedavno neki italijanski sodnik poslal zaporni nalog v zvezi s krahom Ambrozijanske banke, sin slovenske matere...

MLADIKA št. 2-3

SPOMINSKA PROSLAVA

(Nad. s 1. str.)

za, Luka in Matija, preroka Jeremija, neznanega avtorja srednjeveških pasijonskih koralov, iz rimskega misala, Sofokleja, Franceta Balantiča, Alojza Rebula, Spomenke Hribar, njega samega). Ves scenarij se naslanja na glasbene izreze iz Matejevega Pasijona J. S. Bacha. Poudarjeno je trpljenje, tako Jezusovo kot slovenskih ljudi v maju-juniju 1945, ki se iz žalosti velikega petka spremeni v zmagoslavje in veselje vstajenja, kot ga občuti Marija Magdalena pri srečanju z Jezusom ob odprtem grobu. V tem sklopu nastopa junak-pesnik s prošnjo za molitev, s prenašanjem trpljenja, z umiranjem v veselju; in Antigona, ki po svojem zdravem občutju za pravico, pokoplje padlega brata proti volji tirana Kreonta, za kar je obsojena na smrt. Iz antike prestopi v sodobni čas z napovedjo priznanja domovinske ljubezni tisočem pobitih slovenskih Polinejkov v tragediji bratskega spora 1945. Scenični prikaz se sklene s krščanskim pričevanjem vere v Vstajenje z glasbenim okvirom Magnificat K. Em. Bacha.

V rokah režiserja Nikolaja Jeločnika je bila izvedba predstave, ki je v vsem uspela. Iz skupine mladih nastopajočih je znal izvabiti doživeto podajanje bogatega tekstą. Skupino deklet (odraz slovenske srenje, oropane mož in fantov) so sestavljale: Monika Bukovec, Gabrijela Čamernik, Ana Lobodova, Klavdija Malovrh, Alenka Smole, Monika Vitrih, Marija Zurc. Nastopili so še: Alenka Magister (Marija Magdalena), Tone Rode (junak-pesnik), Andreja Vombergar (antična in sodobna Antigona) in Marijan Loboda ml. (Kreon; bralec).

Scena je bila zamisel Tjaše Eiletza, ki je k odrski opremi dodal projekcijo barvitih abstraktnih slik. Pri predstavi in v pomoč režiserju so sodelovali še Veronika Zurc, Bogdan Magister, Toni Oblak, Ciril Loboda in Marko Vombergar.

Pričevanje predstavlja uspešno odrsko predstavo, krono letošnje skupne proslave v spomin na žrtve komunistične revolucije, ki bo številnim udeležencem — tako očividcem in udeležencem te borbe proti revoluciji kot mlajšemu drugemu in tretjemu rodu — še dolgo ostala v spominu.

Jubilejni koncert v Gorici

20 LET MOŠKEGA ZBORA MIRKO FILEJ

Ta goriški zbor se že dolgo vrsto let v svojem idealizmu bori in vliva nove sokove v slovenstvo v zamejstvu. Svojo 20-letnico je 17. maja posvetil pokojnima glasbenikoma **M. Fileju**, po katerem nosi ime, ter 50-letnici mučeniške smrti skladatelja **Lojzeta Bratuža**, ki so ga fašisti umorili zaradi njegovega slovenskega delovanja.

Zapel je pred polno dvorano vrsto pesmi, klasičnih, predvsem pa slovenskih, nekaj prirejenih tudi od obeh glasbenikov, ki jima je bil posvečen koncert.

Ob isti priliki je podal nekaj misli ob praznovanju **Vinko Levstik**, iz Gorice, ki je med drugim dejal:

„Kot poznavalec vašega dela smem na tem mestu povedati, da ste kot moški pevski zbor zagotovili v tem kulturnem prostoru zamejske matične domovine Slovenije pomembno mesto v slovenski kulturi. Čeprav delujete v zboru amatersko in po končanih dnevnih opravilih slovenski pesmi posvečate veliko prostega časa, ste v tem vašem delu dosegli največ, kar se da doseči zgolj iz osebnega žrtvovanja in pripadnosti do lepe slovenske pesmi.

Čeprav moramo še vedno živeti v tujini, mi je življenje tu med vami prijetno, saj smo si drug drugemu prijatelji in si bomo v težavah drug drugemu tudi pomagali. Tako združeni z enotnimi pogledi v pričakovanju časa, ko bo postala naša domovina resnično svobodna, je vsako kulturno delo naših ljudi — Slovencev vest svobodno mislečih ljudi, ki jim vliva upanje in pogum, da bomo Slovenci kot narod ostali na tem delu slovenske zemlje, ki ga je usoda in zgodovina namenila nam Slovencem.

Da je pevski zbor v zadnjih letih svojega delovanja dosegel take uspehe, predvsem pa kvaliteto v posredovanju slovenske pesmi našim in tujim rodovom, gre zasluga vsem njegovim pevcem, požrtvoalnemu in modremu delu in vodenju zbora pod dirigentsko palico pevovodje **Zdravka Klanjščka.** Kulturna javnost tu v zamejski Primorski mu bo brez dvoma priznala plemenito kulturno poslanstvo.

In na koncu teh mojih pozdravnih misli želim kot zvesti prijatelj vašega zbora in slehernega pevca podariti vašemu pevskemu zboru gmotno pomoč, ki vam je prav gotovo potrebna v nadaljnjem spodbujanju in pokrivanju stroškov, ki so povezani z vašim delom.

Svoje misli zaključujem z željo, da bomo vsi mi, ki smo danes prisotni na tem srečanju in vašem koncertu žive priče in pomniki, ko se bo pevski zbor srečaval na naslednjih jubilejih."

Tudi mi smo v daljni Argentini veseli, da se slovenska beseda in slovenska pesem tako lepo razvijata v Gorici in bogatita vso Slovenijo, doma in po svetu. Želimo jim še veliko uspehov in svetlo pot v bodočnost.

Tone Mizerit

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

„Vedno se mora kaj zgoditi, kadar mene ni." Tako baje se je razhudil predsednik Alfonsín, ko je v Švici zvedel za najnovejšo afero v zvezi z vojaškimi problemi in zakonom „dolžne pokorščine". Zvezni sodnik iz Morona, Janez Marija Ramos Padilla, je namreč proglasil omenjeni zakon za „neustaven". Stvar pa ni sama po sebi nevarna za vlado, marveč je zakrbljujoč, ker predstavlja „alarmni zvonec". Omenjeni moronski sodnik ima na skrbi le sodbo nekega civilista v zvezi s prekrški glede človekovih pravic. In, kot vemo, zadene zakon „pokorščine" le vojaško osebje, ne civilistov. Ker morajo biti po ustavi zakoni za vse enaki, je sodnik, kot odmev na to, proglasil neustavnost omenjenega zakona.

Vprašajmo se sedaj: Kaj se lahko zgodi, če vsi sodniki, ki imajo na skrbi katerikoli sodni postopek v zadevi človekovih pravic, storijo isto? Kaj če vse sodnijske zbornice, ki sodijo trenutno več stotin vojaških oficirjev in podoficirjev menijo isto? Kaos, ki bi nastal na vojaški fronti je nedojemljiv. To je gotovo mislil predsednik, ko se je razhudil nad neljubim dejstvom. A se je takoj potolažil: „Vrhovno sodišče nam bo dalo prav." Takoj je nastala druga afera: če sta v republikanskem sistemu izvršna in pravosodna oblast ločeni, kako more predsednik vnaprej zatrditi kaj bo odločilo vrhovno sodišče? Polemika se lahko vleče v nedogled, torej pustimo jo na tej točki, in počakajmo razvoj dogodkov.

ODPUSTITE NAM NAŠE DOLGE

Ta dogodek je bil, v odsotnosti, najbolj grenka kaplja predsednikovega obiska v Švici, kjer je vse ostalo poteklo po predvidenem redu. Kot je bilo pričakovati je Alfonsín izrabil mednarodni forum, tako Svetovne organizacije za delo, kot Konferenco za razorožitev, da je tam opeval domače uspehe, rotil glede položaja, v katerem se nahajajo države tretjega sveta, in pozival velesile naj opuste oboroževalno tekmo, zlasti poskuse na področju jedrnega orožja.

Zunanji dolg je bil tudi omenjen. „Mi obsojamo ta dolg," je trdil, in seveda doživel bučno pritrjevanje večine delegatov, kajti večina držav na svetu spada v krog nerazvitih in seveda z dolgovi obremenjenih držav.

To obsojanje dolga seveda ni motilo argentinskega predsednika, da se je takoj za tem sestal s švicarskimi predstavniki in zaprosil za podaljšanje nekega švicarskega posojila. Toplo je seveda povabil tudi švicarske kapitaliste (kapitale), naj vlagajo svoje premoženje v Argentini, ki da je tega vredna dežela. To povabilo so v Argentini razlagali kot neke vrste „zahvalo" za ves argentinski kapital, ki je naložen v švicarskih bankah. To seveda ni točno preračunano, a smatrajo, da se v inozemstvu nahaja gotovo več kot 30 tisoč milijonov dolarjev, last argentinskih bogatašev.

Ko omenjamo švicarsko potovanje ne moremo mimo Malvin. O tem smo pisali že v zadnji številki. Povejmo torej le, da je predsednik storil korak naproti novoizvoljeni angleški ministrski predsednici, gospe Margaret Thatcher. Toplo ji je čestital k zmagi, in izrazil upanje do pozitivnega napredovanja v malvinski zadevi. Priznal je tudi, to pot prvič uradno, da med Buenos Airesom in Londonom obstajajo neuradni stiki. V tej zvezi je treba zlasti poudariti napore, ki jih doprinaša State Department, ali po domače severnoameriško zunanje ministrstvo. Kakšen sad bodo obrodili ti napori ni jasno. Opazovalci upajo, da bo sedaj v Angliji nastopila nova doba, in da bo tudi gospa Thatcher bolj dojemljiva za argentinske upe. Pesimisti pa trdijo, da starega vola ni moč učiti orat, in dokler bo gospa v rezidenci angleških ministrskih predsednikov, se zadeva Malvinov ne bo premaknila s sedanje mrtve točke.

MED MEČEM IN STENO

Predsednik ima svoje težave. A v škripce je zašel tudi delavski minister Carlos Alderete, mož na katerega je radikalna vlada stavila marsikateri up. Ne gre sedaj več za vprašanje nekaj procentov povišice; sedaj se odigrava usoda celotne bodoče delavske zakonodaje.

Stvar je taka: Vlada je poslala v parlament zakonske osnutke celotne delavske zakonodaje. To je storila sporazumno z delavskim ministrstvom, sindikalno skupino „15" (kateri pripada minister) in vodstvom CGT. Vmes je bila neke vrste obljuba, da bo zakonski tekst ostal nespremenjen, tako dolg, kot ga je potrdila CGT. Pa so na dan prišle nekatere spremembe. In te baje niso nastale v parlamentarni komisiji, marveč že prej. Šlo je za besede, ki določajo, da bo „izjemno gospodarsko stanje" (emergencia económica) trajalo do konca leta. Ta omejitev v času je v tekstu izpadla. Njena važnost pa je razumljiva iz dejstva, ki določa, da bo plače določala vlada po dekretih, dokler bo trajalo to stanje. Šele potem jih bodo svobodno določale paritetne komisije delavcev in delodajalcev.

Seveda ni nihče verjel uradni razlagi, da se je zmotila tajnica, ki je zakonsko besedilo pretipkala. Minister Alderete je bil besen in metal strele na radikale, od tam pa je prejel, od kandidata za guvernerja province Buenos Aires in tudi bivšega delavskega ministra Casella, kritiko, češ da je on, Alderete, navaden Ubaldinijev zastopnik v vladi. Sedaj ga radikali napadajo, sindikalisti ga pa ne branijo, in ubogi minister se čuti zapuščenega od enih in drugih.

Da je drama še popolnejša je vmes posegel Lorenzo Miguel in dodal vsej zadevi še politični prizvok. Razložimo: Lorenzo Miguel, vsemogočni vodja mogočnega kovinskega sindikata je neke vrste starosta stare garde te sindikalne peronistične župe („župe", ne „juhe", opomba pisca mlajšim bralcem; vprašati starše za razlago). Miguel je dregnil v sršenje gnezdo z enostavnim vprašanjem: Kaj bomo storili glede volitev? Ortodoksni peronizem je bil na notranjih volitvah poražen po obnoviteljih. Zato je svojčas sindikalni izraz tega peronizma (skupina „15"), padel v objem radikalne vlade. Miguel je bil eden mentorjev tega objema. In radikali so upali, da bo ta peronistična skupina stala ob strani v volilnem boju. Sedaj pa Miguelu duša ne da miru, in stara Peronova fraza („Za peronista ni nič boljšega kot drug peronist") ga je pognala v vsaj zadržano podporo peronističnim kandidatom. To pa zmeša vse radikalne štrene.

Alderete ve, da je prišel v vlado z Miguelovim žegnom. To pa ni koalicijska vlada, in težko je biti minister ter delati z opozicijo. Sedaj omahuje med peronistično steno in radikalnim mečem, in se izmika enim in drugim pod pretvezo notranjih tehničnih problemov ministrstva, ki jih tudi ni malo.

Vsled vsega tega položaja pa postaja jasno, da ena velikih radikalnih želja, eden glavnih upov te peronistično-radikalne ljubezni, počasi usiha. Gre namreč za socialni pakt, eden temeljev na katerem naj bi slonela volilna propaganda sedanje vlade. Vedno bolj jasno se kaže, da do tega pakta ne bo prišlo, vsaj pred volitvami ne. Radikali sicer še vedno upajo na kak čudež. Blagor, katerim vera vase ni bila vzeta, bi zapel Prešeren.

PRVI KORAKI

ANEKDOTE IZSELJENCEV V ARGENTINI

20.

Ko je naša družina prišla v Argentino, si je hotela urediti stanovanje. Šipe na oknih so šklepetale, zato je mama prosila hčerko, naj pogleda v slovar, kako se po špansko reče kit. In je nato šla v trgovino kupit „medio kilo de ballena", česar pa seveda niso imeli, a so se končno le sporazumeli s kazanjem.

---

ballena = kit-žival; reči bi morala „masilla".

RUDI HIRSCHEGGER

70 let Majske deklaracije

Slovenski narod se ni razvil kot drugi evropski narodi. Razvoj drugih narodov je šel od vrha navzdol, t. j. znotraj državnih mejá se je združeval narod, se že politično uveljavljal in razvijala se je njegova kultura.

Naš narod pa se je razvijal od spodaj navzor: iz leposlovja, znanosti, umetnosti, iz kulture, šele potem se je tudi politično uveljavljal.

Slovenci svoje države nismo imeli in vprav zato je bila podlaga našega razvoja kulturna rast, obenem pa je trdno družila Slovence globoka katoliška vera.

Razmah narodne zavednosti je javno prišel do izraza šele, ko je postal narod svoboden fevdalnega tlačanstva; ko niso imeli germanski grofje več oblasti nad slovenskim kmetom.

Tisoč let je bil naš narod pod peto germanske oblasti in poleg tega še na ozemlju, ki je zagozdeno med dva, nam tuja soseda: med Germane in Latince. Obenem pa je to naše ozemlje še nekak hodnik iz srednje Evrope na morje, po katerem so Nemci od nekdaj hrepeneli.

Slovenski narod je znal biti potrpežljiv tudi v najhujših stiskah. Toda zavest, da je nekaj svojega, je rastla nezadržno. In iz te samozavesti je vzklila „Pomlad narodov" v dobi okrog leta 1848.

Prav tega leta so Slovenci, ki so živeli na Dunaju, predvsem študentje (ki so tam ustanovili svoje društvo in ga imenovali „SLOVENIJA") zaklicali svetu: „HOČEMO ZEDINJENO SLOVENIJO!" z zahtevo, da mora biti konec razdelitvi v kronovine: Štajersko, Kranjsko, Koroško, Primorsko, ker smo vsi le Slovenci! V svojem proglasu so zahtevali zase tudi svoj zbor, t. j.: VODILI SE BOMO SAMI! — dasi še vedno pod avstrijsko monarhijo.

Vedeti moramo, da je vladala tedaj absolutna germanska oblast, zato je moral klic po lastni slovenski državi v javnosti utihniti. A tlel je v slovenskih srcih!

Pritisk vseh slovanskih narodov, ki so bili pod avstro-ogrsko monarhijo, je izzval novo ustavo in leta 1867 je bila po tej ustavi uvedena **svoboda zborovanj**, kar je bilo popreje prepovedano.

Slovenska srca so vzkipela. Pričeli so se masovni shodi — TABORI imenovani, na katerih so slovenske množice manifestirale za zahtevo po združitvi vseh Slovencev v eno, kompaktno Slovenijo.

Leta 1908 je slovenski politik dr. Ivan Šušteršič predložil avstrijskemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu spomenico s predlogom, da da bi bila pritegnjena v sklop dualizma, t. j. Avstrije in Ogrske tudi Slovenija kot enakopraven narod in bi tako nastal trializem v avstro-ogrski monarhiji. To je propadlo, ker je bil prestolonaslednik Franc Ferdinand meseca junija l. 1914 v Sarajevu ob atentatu umorjen. Ta atentat je sprožil prvo svetovno vojno, spopad med Germani in Slovani. Toda slovenski možje in fantje so se morali vojskovati za mačeho Avstrijo.

Znan je upor slovenskih vojakov v Judenburgu, kjer so morali prisilno služiti avstrijski armadi. Uprl se je slovenski polk, ki bi moral biti poslan na italijansko fronto. Upor so zadušili avstrijski bataljoni in po eden od desetih upornikov je bil ustreljen. Slovenske čete v avstrijski vojski so bile poslane na najnevarnejša bojišča in tako utrpele najhujše žrtve. Kdo še ni slišal o Doberdobu, ki ga imenujemo „slovenskih fantov grob"!?

Po tolikem trpljenju in krvoprelitju slovenskega naroda je znova planila na dan zahteva po slovenski samostojnosti.

Imeli smo slovenske narodne voditelje in tudi poslance v državnem zboru na cesarskem Dunaju. V Jugoslovanskem klubu, kjer so bili zastopani tudi Slovenci in Hrvati, je dr. Janez Evangelist Krek predlagal poslancem, da kot predstavniki narodne volje ponovimo svoje državnopravne zahteve iz leta 1848, t. j. zahtevo po Zedinjeni Sloveniji in združitvi z drugimi južnimi Slovani. Poslanci so ta predlog z navdušenjem sprejeli. Sestavljena je bila DEKLARACIJA z zahtevo, da se Slovenci, Hrvati in Srbi enotno združijo v lastno državo.

V vsakem času, zlasti pa v vojnem, se je smatralo to za veleizdajo, kaznivo s smrtjo; a pogumni politiki so šli preko tega.

Dne 20. maja 1917 je slovenski poslanec, ki je bil tudi predsednik Jugoslovanskega kluba, dr. Anton Korošec, v dunajskem parlamentu prebral to DEKLARACIJO. Ves parlament je osupnil.

Majniško deklaracijo je podpisalo nad 200.000 Slovencev in prvi jo je podpisal tedanji ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič in s tem dal Slovencem še močnejšo pobudo.

Dne 29. oktobra 1918 je mogočna Avstrija položila orožje in na Kongresnem trgu v Ljubljani je bila proglašena ločitev od Avstrije. Ta dan vsako leto praznujemo kot narodni praznik.

Sedemdeset let je trajal boj, da se je uresničila zahteva po Združeni Sloveniji!

Na Kongresnem trgu v Ljubljani se je ta večer vršila v burnem navdušenju proslava zedinjenja treh narodov v eno državo, na kateri je preroško govoril tudi ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič, ki je vzkliknil: „Pozdravljena Jugoslavija! Ako jo bodo vladali voditelji v strahu božjem ter si prizadevali, da bi bili pravični vsem zedinjenim delom, nam bo Jugoslavija prijetna in ljubljena domača hiša. Ako pa jo bodo vladali brez Boga, ako ne bodo gledali, da bi bili vsem delom pravični, potem gorje naši Jugoslaviji!"

In tako se je zgodilo! V drugi svetovni vojni je bila Jugoslavija v petih dneh razkosana.

Borba za svobodo in samostojnost se je nadaljevala vseh dvajset let do druge svetovne vojne. Slovenska ljudska stranka je kot najmočnejša slovenska politična stranka vodila borbo za avtonomijo v okviru Jugoslavije, kljub zatiranju v času kraljeve diktature, ki je konfinirala naše slovenske voditelje, prepovedala slovensko zastavo in ukinila vsa katoliška prosvetna in telesnovzgojna društva.

Toda ideal Zedinjene Slovenije nikdar ni zamrl! Živi v slovenskih srcih in hrepeni, da se uresniči klic iz leta 1848: „ZEDINJENA, NEODVISNA SLOVENSKA DRŽAVA."

NOVICE IZ SLOVENIJE

SORICA — **„Ljubezen nam je v pogubo“** je naslov filmu, ki ga filmajo s scenarijem, spisanim po novelah Ivana Tavčarja.

MARIBOR — **Polet YU-768** Beograd-Maribor je imel 6. aprila končno postajo v Zagrebu, kjer so delavci popoldanske izmene na letališču „izsilili sestanek o plačah“ (vsi pa vedo, da je bila to navadna stavka).

LJUBLJANA — **Vladimir in Vera Dedijer** sta podarila ves osebni arhiv Narodni in univerzitetni knjižnici. Arhiv obsega 250 zapečatenih zavitkov, v katerih je gradivo za Titov življenjepis, gradivo Russellovega razsodišča in druge Dedijerjeve knjige in rokopise.

MARIBOR — **Slovenski zdravstveni besednjak** je izšel v založbi Obzorja. Na 400 straneh je obdelanih 8.000 gesel in 16.000 podgesel. Dr. Mirko Cernič je spisal prvotnega, njegovi kolegi Držečnik, Pertl in Smrdu pa so ga v zadnjih sedmih letih dopolnili in povečali.

LJUBLJANA — **Basist Ivan Urbas** je nastopil v dunajskem Konzerthausu v operi Le Cid Julesa Masseneta, v kateri so peli tudi Domingo, Zampieri, Ghazarian in Taddei. Kljub mladosti je imel več važnih nastopov; spet na Dunaju bo v Državni operi pel v Mozartovi Čarobni piščali.

TOLMIN — **Obsoška pešpot** bo povezovala izvir Soče v Trenti z jezerom pri Mostu pri Soči. Po njej se bo mogoče sprehajati in ogledovati zanimivosti pokrajine, upajo pa, da bo služila tudi kot učna naravoslovna pot.

CELJE — **Mešani mladinski pevski zbor Tehnik** iz srednje tehniške šole maršal Tito je osvojil v mestu Cork na Irskem prvo mesto med okoli 80 zborov in še posebno lovoriko kot najboljši med šolskimi zbori. Zboru dirigira Dragica Žvar.

PORTOROŽ — **Posvet o boleznih hrbtenice** (skolioz in kifoz) sta pripravili zdravniški skupini iz Italije in Jugoslavije. Udeležilo se ga je čez sto strokovnjakov iz 19 držav. Statistike kažejo, da letno zboli za skoliozo v Sloveniji približno 300 ljudi.

KOSTANJEVICA — **Kostanjeviška opatija 1234 do 1786** je naslov knjigi dr. Jožeta Mlinariča, v katerem opisuje dogodke o življenju in delu belih menihov na slovenskem etničnem ozemlju. Prvič so predstavljene mnoge srednjeveške listine.

LJUBLJANA — **Partizanski Rog** bo dobil zakonsko varstvo in postal naravni in kulturnozgodovinski park. Tako so obravnavali člani republiškega komiteja za kulturo. Vprašanje je, kako bodo rešili problem predelov, v katere je prepovedano stopati...

LENDAVA — **Skladiščenje plina** je v tujini drago, zato iščejo primernega terena na domačih tleh. Tako so raziskave pokazale, da bi mogli na sorazmerno ceneni način skladiščili sto milijonov kub. metrov zemeljskega plina na Petiševskem polju, v naftnih ležiščih Lovaša in Petišovci.

BOHINJ — **Problemska konferenca** „ekologija, energija, varčevanje“ je zbrala strokovnjake iz vse Slovenije, na kateri so obravnavali možne rešitve na teh poljih. Splošno mnenje med njimi kaže na prednost izkoriščanja obnovljivih virov energije (predvsem hidroelektrarn), ker proizvodnja in poraba primarne energije na noben način ne sme obremenjevati okolja. Iz tega ter iz ekonomskih vzrokov naj bi zaenkrat opustili gradnjo novih jedrskih elektrarn, ne da bi to pomenilo zanemariti spremljanje razvoja tega vira energije ali usposabljanja strokovnjakov.

MARIBOR — **Saudska Arabija** je dobila 151 turističnih omnibusov z luksuzno opremo: premično streho, hladilnik s pitno vodo, klimatsko napravo. Omnibusi TAM so si zagotovili saudski trg, saj so jih že lani prodali 340.

MOZIRJE — **Živinorejci** v tem delu Slovenije so potožili zveznemu ministru za kmetijstvo, da s cenami, kot so zdaj določene za mleko in meso, ne bodo mogli več zalagati trga. Za liter mleka dobijo od 70 do 100 dinarjev, kar predstavlja veliko manj kot pa stane liter radenske mineralne vode. Zaenkrat še niso zmanjšali števila glav v hlevih, ni pa rečeno, da se ne bi tudi te rešitve poslužili.

LJUBLJANA — **Novi predsednik ZSMJ** (Zveze socialistične mladine Jugoslavije) za naslednjo mandatno dobo naj bo iz Slovenije. Tako naj bi bilo po pravilih. Vendar od šestih „evidentiranih“ kandidatov so kar trije sporočili, da niso pripravljeni kandidirati.

UMRLI SO OD 12. do 15. maja 1987:

LJUBLJANA — Janez Metelko; Pavle Kamenšek; Branka Klančar; Franc Gričar; Franc Preskar; Anica Zajec roj. Brojan; Jože Svete; Borči Mirkovič; Nevenka Dobrajc; Lojze Bavdaž, 88; Karel Marolt, 96; Francka Gostič; Franc Namestnik; Marta Guštin; Bogomir Šolar, 79; Olga Maleš roj. Čibej; Lojze Trebušak, 76; Darinka Ham roj. Stanonik; Janez Tancek; Majda Hlade roj. Olup; Ludvik Trček; Zvone Pirc; Milena Milošević roj. Turk; Tone Barborič, 80.

RAZNI KRAJI — Vinko Matko, šmihel; Vinko Tanjšek, Vojnik; Vinko Lampič, 75, Šmarje-Sap; Janez Repnik st. (Hrastarjev ata), Kamnik; Janez Kenda, Bled; Janez Jamnik in Drago Koler, Domžale; Janez Lah (Studencov ata) in Tončka Vodnjal roj. Kristan, Fara; Janko Štrukelj, Stanko Cocej, Damijana Planinc roj. Preložnik in Marija Stepišnik roj. Polner, 82, Celje; Anton Medved, Polšnik; Anton Jere, Zagorje; Tončka Maček roj. Rakar, Dol. Logatec; Vladi Vrezec in Angela Lavrič roj. Us, 82, Kranj; Marija Mesec, Kozje; Milan Krese, 64, Senovo; Milan Turšič (Cencov), Begunje; Štefka Benčina roj. Zorko, 76, Sostro; Štefan Potočnik, 67, Trebnje; Jožefa Lah roj. Slak, 77, Knežja vas; Jakob Dolenc, 64, Železniki; Frančiška Hude roj. Selan, Grosuplje; Ludvik Dekleva, Pivka; Danijela Kunstelj roj. Kumer, Vrhnika; Tatjana Goršek, Leskovec pri Krškem; Rajko Bevk, Vipavski Križ; Barbara Tomc roj. Gričar, 92, Trbovlje.

To zahtevo ponavlja ponovno **Slovenski narodni odbor** kot najvišji slovenski politični predstavnik Slovenije v svetu v vseh svojih spomenicah.

Ob tem spominskem dnevu Majske deklaracije je prav, da se z globoko hvaležnostjo spomnimo tudi naših zaslužnih mož, ki so dali na razpolago slovenskemu narodu vse svoje moči za srečnejšo bodočnost naroda. To so bili predvsem: dr. Janez Evangelist Krek, dr. Anton Korošec in nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič ter stotine slovenskih žená in deklet, ki so zbrale nad 200.000 podpisov za Majsko deklaracijo.

Mi pa smo poklicani, četudi daleč od domovine Slovenije, torej Slovenci v svetu, da ideal samostojne Slovenije ohranimo, gojimo in se borimo, da se nekoč ta ideal uresniči.

Ta čas, upamo, ni več daleč!

Prisluhnite, kaj se dogaja v Sloveniji!

Mladina pogumno vstaja! Neustrašeno očita komunistični oblasti, kako jo je prevarala, nalagala.

Tega mladostnega vala nihče več ne bo ustavil! Ponosna bodi, naša mladina, da so to tvoji vrstniki, s katerimi skupaj gradite novo — združeno Slovenijo — z dvignjeno slovensko zastavo brez krvave zvezde! In — z Bogom na čelu!

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: V družini Lojzeta Strleta in ge. Marjetke roj. Štefe se je dne 3. junija rodil sinček, ki bo pri krstu prejel ime **Maksimilijan Lojze.** Čestitamo!

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

LIGA ŽENA-MATI

Pri sanmartinski Ligi žena-mati, je 20. maja govoril Rudolf Smersu, naš požrtvovalni predavatelj, o življenju dr. Antona Korošca.

Omenjal je njegovo mladost, nato pa njegovo politično delovanje: kot državni poslanec na Dunaju, delo za Majsko deklaracijo, v Narodnem veću ter za Ženevski pakt. Sledila je borba za naše koristi v Jugoslaviji vse do njegove smrti.

Govornik je končal svoje zanimivo prednašanje z omembo, da dr. Korošec ni pisal dnevnika, ker je rekel, da preveč ve. Dr. Ahčin je o njem napisal življenjepis, a ta je na žalost ostal doma, tako da razen manjših spominov v našem Zborniku nimamo o njem izdane nobene biografije.

Predavanje, popestreno še z raznimi slikami, je imelo veliko zvestih poslušalcev, saj so se pridružili tudi marskateri moški.

SLOMŠKOV DOM

OBČNI ZBOR SLOMŠKOVEGA DOMA

V soboto, 25. aprila, se je vršil redni občni zbor Slomškovega doma. Predsednik Jernej Tomazin je pozdravil vse navzoče in podal poročilo o delovanju preteklega leta, ko smo praznovali svojo 25-letnico. Spomnil se je tudi vseh rajnih članov, posebno še našega prvega predsednika Janeza Brula. Inž. Franci Schiffrer je prebral blagajniško poročilo. Kot zahtevajo predpisi, so bili izvoljeni kot overovatelji Lojze Kočar in Franci Tomazin in kot preštevalci glasov Metka Tomazinova, Marjan Schiffrer in Matevž Potočnik.

Novi odbor je sledeč: predsednik J. Tomazin, 1. podpredsednik M. Šušteršič, 2. podpredsednik F. Pergar, tajnica A. Poznič, podtajnica R. Novak, blagajnik cont. G. Hribar, odborniki: M. Javoršek, M. Schiffrer, T. Trobec, T. Selan, A. Smole, Tine Selan, H. Malovrh, T. Lavrenčič, J. Čeč, T. Kastelic, M. Potočnik, T. Bohinc, N. Potočnik, T. Javoršek, F. Vester, P. Novak ml., T. Škraba, L. Lavrič ml., V. Selan, M. Loboda, M. Tomazin, P. Škraba, A. Kastelic; nadzorni odbor: H. Zupan, M. Potočnik, T. Marin.

Kot dopolnilo se je vršil v nedeljo 17. maja po sv. maši informativni sestanek za člane, kjer je bilo sprejetih 12 novih članov in članic. Odborniki so podali svoja poročila, nakar je sledila debata in razgovor s člani o delu, ki ga je treba opraviti v Domu.

naš DOM SAN JUSTO

LETNI REDNI OBČNI ZBOR

Iz različnih razlogov se je letošnji redni občni zbor malo zakasnil. Ob velikoštevilni udeležbi ga je otvoril predsednik Jože Miklič in ugotovil sklepčnost po zadružnih pravilih. Takoj nato so se začela poročila. Iz tajniškega poročila je bilo razvideti, da so se v pretekli poslovni dobi vršile seje zelo redno in tudi prireditev ni manjkalo. Poročilo je podal zaradi odsotnosti tajnika L. Indiharja njegov namestnik Blaž Miklič. Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno finančno stanje, katero je trenutno zelo dobro. Izčrpno ga je podal F. Oblak ml. Nadvse zanimivo pa je bilo poročilo mladinskega odseka, ki ga je podala gdč. Magda Zupanc. Res zelo agilna je bila mladina v pretekli poslovni dobi in to v njihovih prireditvah kot pri prireditvah Doma. Človek kar z veseljem gleda v bodočnost Doma pri tako delavni mladini. Končno smo slišali poročilo predsednika, ki je podal nekako sintezo celotnega dela v Domu. Kakšnih posebnih gradbenih podvigov ni bilo, pač pa je na splošno potekalo delo v soglasju in sodelovanju. Po poročilih se je razvila debata predvsem o delu v bodočnosti. Mnogo koristnih nasvetov je dobil bodoči odbor.

Sledile so volitve, na katerih se je volilo dva člana za glavni odbor, pet za pomožni odbor in dva člana nadzornega odbora. V glavni odbor sta bila izvoljena Tone Oblak in L. Tomaževič ml., v širši pa: ga. Pavla Lipušček, ga. Ninka Keršič, gdč. Magda Zupanc, Karel Groznik in Janez Kržišnik; v nadzorni odbor pa Andrej Selan in Slavko Erjavec.

Na prvi redni seji se je novi odbor konstituiral takole: predsednik Jože Miklič, podpredsednik Tone Oblak, tajnik Blaž Miklič, namestnik Lovrenc Tomaževič, blagajnik Feliks Oblak ml., namestnik Franc Zupanc in gospodar Evgen Urbančič. Takoj nato prevzame vodstvo seje, katero je do sedaj vodil član nadzornega odbora Selan Andrej, predsednik Jože Miklič, ki sporoči odboru, da iz zdravstvenih razlogov v tem trenutku odstopa in pove, da zadružna pravila določajo, da se v tem primeru kooptira člana iz pomožnega odbora, da zasede izpraznjeno mesto. Soglasno je bila izvoljena in tudi velikodušno sprejela mesto ga. Pavla Lipušček. Tako od sedaj naprej vodi Naš dom **ga. predsednica**, kaj se vam zdi? Izgleda, da Sanhuščani hočejo obdržati pionirstvo. Sledil je daljši razgovor o bodočem delu in vsi navzoči so novoizvoljeni predsednici želeli veliko uspeha v novi poslovni dobi.

Takoj naslednjo nedeljo je nova predsednica sklicala širšo sejo, na kateri so bili navzoči vsi voditelji pododsekov in na kateri so razpravljali o bodočih načrtih. Seja se je zaključila z napitnico na čast novoizvoljeni predsednici.

MENDOZA

70-LETNICA MAJSKE DEKLARACIJE

V nedeljo, 31. maja smo jo praznovali po slovenski maši v našem Domu. Oder je bil okusno okrašen z obema zastavama, z velikanskim slovenskim grbom in sliko dr. Korošca. Udeležba je bila prav zadovoljiva, posebno smo bili veseli mladine!

Za uvod je zbor pod vodstvom lic. Marka Bajuka zapel Draga Ložarja „Slovenija v svetu“. Sledila je recitacija Pregljeve pesnitve „Posvetilo“ v izvedbi Gabrijele Bajda. Zbor je odpel Ipavčevo „Slovenec sem“ (v meš. zboru). In Martin Bajda je nato recitiral Prešernovo „Zdravljico“.

Sledila je osrednja točka sporeda — spominski govor Rudija Hirscheggerja. Njegovim jasnim izvajanjem je zares vse pozorno sledilo.

Njegov okrajšan govor objavljamo na 2. strani današnje številke.

Za sklep je zbor še v navdušenem razpoloženju zapel Ocvirkovo „Bog in Slovenija“ na Pregljevo besedilo.

Bb.

Bariloške novice

BESEDNI IN SLIKOVNI PRIKAZ SLOVENSKIH VZPONOV NA CERRO CAPILLA

V soboto 30. maja je Slovensko planinsko društvo priredilo večer posvečen tisti gori, ki je z njegovo zgodovino najtesneje povezana. Recitirali so večinoma abiturienti srednješolskega tečaja, med njimi tudi taki, ki so križ na težavnem vrhu že obiskali, nekateri celo večkrat. Besedilo je bilo v prvem delu recitala povzeto iz Arkove črtice, ki je izšla v Zborniku Svobodne Slovenije 1963 in v knjigi „Zgodbe z Nahuel Huapija“. Avtor sam je nekatere odstavke predvajal. Deklamacije je spremljal film, posnet leta 1952, ko je bil postavljen prvi križ, in ki ga je takrat pripravil pokojni France Jerman, pa številni diapozitivi iz raznih izletov. Diapozitive o blagoslovitvi drugega križa nam je poslal Jože Tomaževič. V drugem delu projekcije je Mirjam Rodríguez recitirala spis Zalke Arnškove, objavljen svoje dni v reviji „Gore“ št. 4, spremljale pa so ga slike iz zadnjih let, ko je Dinko Bertoncelj vodil štirikrat mlade ljudi do križa na Capilli in ko je Albin Avguštin maševal v skalovju pod vrhom.

Ker je ta večer pomenil nekakšen zaključek srednješolskega tečaja, ki je preteklo leto izpolnil predvidena štiri leta, je prišlo kar prav, da so se pojavili tudi učenci osnovne šole in uvedli recital o Capilli s prijetno burko o tem, kako Pavliha plačuje dolgove. Prizorček je pripravila ga. Zdenka Jan o priliki obiska škofa Jenka in šegavi uvod je pripomogel, da je bilo poleg resnega predvajanja tudi nekaj smeha in dobre volje.

OBČNI ZBOR SPD

6. junija zvečer je Slovensko planinsko društvo zborovalo in opravilo svoj vsakoletni občni zbor. Letno poročilo je nudilo lep pregled razmeroma živahnega delovanja, tako na planinski kot na družbeni ravni. Poleg Praznika narodnostnih skupin in vsakoletnih smučarskih tekem je treba omeniti nedeljske radijske oddaje in televizijski nastop za praznik 29. oktobra. Kar se inverzij tiče, je podčrtati tlak in pločnik pred Planinskim Stanom. Pohvalno je tudi, da sta bila tako Stan kot koča „Pod Skalco“ primerno upravljana, saj vemo, da je vzdrževanje stavb razmeroma zamuden in nehvaležen a nujno potreben posel. Za leto 1987 je občni zbor določil članarino A 2.- mesečno za rezidenčne člane in A 1.- za tiste, ki ne živijo v Bariločah, torej 24.- in 12.- avstralov letno. Če bo v prihodnjih šestih mesecih inflacija presegla 50%, se bo članarina zvišala po splošnem draginjskem koeficientu (Indec).

V prihodnji poslovni dobi bo vodil društvo sledeči odbor: predsednik Dinko Bertoncelj, podpredsednik Jože Možina, tajnica Marjana Reven, namestnica Milena Razinger, blagajnik Marjan Grohar, namestnik Ignacij Glinšek; odborniki: Ciril Markež, Boris Kambič, Tonček Pavlovčič in Dani Pavšer; namestnika:: Marko Jerman in Milan Magister ml.

Občnemu zboru je prisostvoval predsednik Slovenske kulturne akcije Lado Lenček CM.

SLOVENSKO PLANINSTVO V POLETJU 1986-87

Po letih izredno razgibanega planinskega delovanja moramo zabeležiti, da so letošnjo sezono alpinistični dosežki razmeroma skromni. Res so tako Slovenci iz našega kraja kot tudi gostje iz velikih mest v precejšnjem številu obiskovali „Skalco“ in druge bariloške planinske koče. A skoraj edine večje ture so opravili Bertoncljevi, oče in oba sinova, ki so se povzpeli na najvišji vrh Tronadorja (Pico Principal) in plezali dve smeri v Lópezovih stolpih. Dolgoletni in vztrajni plezalec Tonček Arko je zaradi poklicne zaposlenosti praktično povsem izpadel in je samo ob vodniškem tečaju Argentinske planinske in smučarske zveze (FASA) skočil na Veliki katedralski stolp. Pač pa z veseljem omenim, da je na božični dan Marjan Mavrič vodil prav na ta stolp Janka Goršeta, ki je komaj pred dvema letoma odkril bariloške gore, ko je drugoval bariloški mladini na Cerro Capilla. Ta zadnji, razmeroma težavni in zelo naporni hrib je tudi pretekli februar doživel obisk slovenske mladine pod vodstvom še vedno aktivnega Dinka Bertonclja. Gorše se je tudi udeležil tečaja CABA (Centro Andino Buenos Aires). Vsem našim buenosaireškim planincem, ki bi se želeli izuriti v plezalni tehniki priporočam, da se seznanijo s tamkajšnjim andskim klubom ter izkoristijo možnosti, ki jih ta ustanova nudi.

Skoraj vsako leto pelje France Bergant v okviru „Rasti“ nekaj novincev na kako zahtevnejšo bariloško turo. Tudi letos je vodil pri vzponu na Cerro Negro in na Lópezov Torre Principal. Preteklo poletje pa je še druga večja študentovska skupina taborila na Lago Guillermo. Toda še vedno nisem izgubil upanja, da bomo iz teh družbic vendar spet dobili nekaj plezalcev, kot smo to doživeli pred mnogimi leti, ko so buenosaireški počitničarji poleg bratov Skvarča prispevali nekaj povsem uporabnih plezalnih navez. Seveda pa bi bilo koristno, če bi mogla znova zaživeti buenosaireška sekcija Slovenskega planinskega društva in če bi taki navdušeni začetniki pokukali v CABA ter se udeležili kakih projekcij, treningov in tečajev omenjenega kluba.

V. Arko

MALI OGLASI

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. **Andrej Marolt,** Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ZA DOM

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - automatično zalivanje - **Andrej Marolt,** Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Marija Bavec — Belgrano 123 - 17. nad. "5" - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned., sreda, petek od 17 do 19.

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 15.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 4.- za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 10.-.

Poravnajte naročnino!

OBVESTILA

SOBOTA, 20. junija:

Katoliški shod Slovencev v Argentini — predavanje arh. Jureta Vombergarja ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše.

NEDELJA, 21. junija:

Proslava očetovskega dne v Našem domu v San Justu po maši.

Očetovska proslava v Slomškovem domu bo po maši v dvorani.

PETEK, 26. junija:

Seja konzorcija Svobodne Slovenije ob 20. uri.

SOBOTA, 27. junija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Slovenski hiši ob 16 nadaljevanje filozofskega ciklusa pod vodstvom univ. prof. dr. Milana Komarja.

V Slomškovem domu proslava v spomin padlim junakom ob 19.30.

Večer slov. kult. akcije: Tone Brulc o Primožu Trubarju ob 20 v Slov. hiši.

NEDELJA, 28. junija:

Procesija presv. Rešnjega telesa ob 15.30 v Don Boskovem zavodu v Ramos Mejía.

Redni občni zbor Rožmanovega doma v lastnih prostorih ob 10. uri.

Na Pristavi v Castelarju spominska proslava po maši.

Spominska proslava v Našem domu c San Justu po sv. maši.

NEDELJA, 5. julija:

Mladinska maša in zvezni sestanek SDO in SFZ s predavanjem pisatelja Zorka Simčiča bo ob 9.30 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 11. julija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 12. julija:

Nedelja verskega tiska — tombola Duhovnega življenja v Slov. hiši ob 15.

NEDELJA, 19. julija:

Občni zbor Mutuala Sloge ob 10.30 v Slovenski hiši.

Slovenska kulturna akcija

5. KULTURNI VEČER **XXXIV. SEZONA**

Tone Brulc

Primož Trubar kot naš sodobnik

Predavanje bo v soboto, 27. junija ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše.

Naš dom **San Justo**

sporoča, da bo v nedeljo, 28. junija po slovenski sveti maši

SPOMINSKA proslava

v spomin in čast našim junakom

govoril bo **dr. Julij Savelli**

VSI ROJAKI PRISRČNO VABLJENI!

18. REDNI OBČNI ZBOR

ZAVETIŠČA DR. GREGORIJA ROŽMANA

je preložen na 28. junij 1987 ob 10. uri.

Člani! S svojo navzočnostjo pokažite zanimanje za našo potrebno ustanovo.

Po občnem zboru kosilo. Prijave na telefon 654-3129 do 24. junija 1987.

ODBOR

PROSLAVA V SPOMIN PADLIM JUNAKOM

v soboto, 27. junija

ob 19.30 sv. maša za vse žrtve revolucije
spominske besede: **g. Božo Fink**
sodelujejo: otroci Slomškove šole in mladinski zbor

vabi Slomškov dom

TOMBOLA DUHOVNEGA ŽIVLJENJA – 12. julija

Kanada

KONCERT

Moška zbora Fantje na vasi in Majolka sta imela letos svoj tradicionalni koncert skupno v dvorani Brezmadežne 11. aprila ob lepi udeležbi. Moški zbor Majolka iz Hamiltona vodi župnik Franc Slobodnik, Fante na vasi pa že nad deset let Nace Križman. Pevci so čisti dobiček podarili Domu Lipa.

MODNA REVIJA

Krojni oblikovalki Marija Kavčič in Slavica Lenče sta tudi letos pripravili modno revijo v dvorani pri Brezmadežni 10. aprila. Prireditev je sijajno potekala in imela presenetljivo visok obisk. Prireditelji so čisti dobiček, 13.800 dolarjev, velikodušno poklonili starostnemu domu Lipa.

KLINIČNE ANALIZE

Lic. Zofija Pograjc

"Obras Sociales"

Informacije na Tel. 629-6901.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 20.446

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1987: Za Argentino ₳ 50; pri pošiljanju po pošti ₳ 56; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

MUTUAL SLOGA

Matrícula I.N.A.M. 580

Sarmiento 385 - 1er. piso - of. 10 **Capital Federal**

CONVOCATORIA

De acuerdo con el artículo 28º del Estatuto Social y conforme con el Acta Nº 87 de la sesión del Organo Directivo de fecha 30 de Mayo de 1987, se convoca a los Señores socios a la 7º Asamblea General Ordinaria, que se realizará el día 19 de Julio de 1987 a las 10.30 horas en la sala del Centro Esloveno, sito en Ramón L. Falcón 4158 de la Capital Federal, para tratar el siguiente

ORDEN DEL DIA:

1) Designación de dos asambleístas para firmar el Acta de la Asamblea.
2) Elección de tres miembros de la Junta Electoral conforme al artículo 40º del Estatuto Social.
3) Consideración de la Memoria, Balance General, Inventario, Cuenta de Gastos y Recursos e Informe del Organo Fiscalizador, correspondientes al Ejercicio Económico Nº 7, iniciado el 1º de Mayo de 1986 y finalizado el 30 de Abril de 1987.
4) Ratificación de las Delegaciones de la Mutual Sloga en Castelar y San Justo en la Provincia de Buenos Aires.
5) Consideración y aprobación del Revalúo contable conforme con la Ley 19.742.
6) Aprobación de la adquisición de la planta baja del edificio sito en Bmé. Mitre 99 de Ramos Mejía.
7) Elección de dos miembros titulares y un miembro suplente del Organo Directivo y de dos miembros titulares y un miembro suplente del Organo Fiscalizador conforme al artículo 15º de los Estatutos Sociales.

ORGANO DIRECTIVO DE LA MUTUAL SLOGA

El quórum de la Asamblea será de la mitad más uno de los Asociados con derecho a participar. En el caso de no alcanzar este número a la hora fijada, la Asamblea sesionará 30 minutos después con los socios presentes, cuyo número no podrá ser menor al de los miembros de los Organos Directivo y de Fiscalización.

FRAN MILČINSKI (61)

Pričkí brez gnezda

Otožen mu je bil obraz, turobno je pokimal in si s prstom obrisal suho solzo iz očesa. Globoka ginjenost mu je trepetala v glasu, ko je ogovoril mladega umetnika: „Moj sin! Zastonj ti ne pravim tako — izgubil sem sina Pepeta, ločil se je od moje družbe. Zakaj? Ker sem tebe povišal v neumnega Avgusta. Nehvaležneš, naj gre! Odslej mi boš ti nadomeščal sina — izkaži se vrednega moje ljubezni!" Podal je Stanku svojo široko roko in mu jo pritisnil k ustom. „Že prav — ni mi treba poljubljati roke! Hajdiva na delo, da opraviva glavno poskušnjo za učinkovite prizore z neumnim Avgustom!"

Pokazal je Stanku, kam in kako naj se postavi. Pa je na mah prekinil pouk in strogo pogledal Stanka. „Neumni Avgust, Boga mi, kje imaš obleko? Kako boš glumil neumnega Avgusta brez obleke? Glej ga! Napravil sem te za Avgusta, mar naj te še oblačim? Kje pod vesoljnim nebom se je že slišalo kaj takega? Ali si Avgust ali nisi? Si! Potem si po postavi zavezan imeti obleko, drugače si mi odgovoren za vso škodo, dve sto kron vsak večer!"

Stanko se je plašno oziral, kako bi ušel ogorčenemu ravnatelju, ta pa je napel prijaznejše strune. „No — že dobro! Ker te imam rad, ti pomorem... Idi k moji ženi, morebiti ima kako obleko in ti jo poceni proda!"

Prijel je Stanka s trdo roko in ga peljal k ženi v voz. Priporočil ji ga je s toplimi besedami in ravnateljica je bila blagega srca in ni zahtevala več kakor borih petdeset kron za vso obleko s šilasto kapo vred, dasi je bila med brati vredna cele štiri krone, kvečjemu pet.

Kaj je hotel — kupil je in plačal.

Ali zvečer, ko je raztegnil hlače in so od veselja zavriskali otročaji v občinstvu, mu ni bilo več žal denarja in se je čutil srečnega.

Iz Planine so šli v Postojno, od tod na Št. Peter, tako so polagoma priromali v Ilirsko Bistrico.

Dan je bil enak dnevu in kakor se človek preobje celó slaščic, se je tudi Stanko nasitil glumaške slave: dan za dnem po istem kopitu, edina sprememba le v načinih, kako je ravnatelj bezal iz njega bankovce! Misli so mu že uhajale drugam in sumljivo ga je pogledaval ravnatelj.

Deževalo je; predstava je bila nemogoča, ker šotor ni imel strehe.

Ravnatelj je bil pust kakor vreme. Ravnateljica se je napotila v bližnje vasi kupovat lase in zamenjavat ogrske kronice, koder je še naletela na bistro glavico, da je pustila njenim dolgim prstom šariti po drobižu. Dom in dojenca je čuvala šestletna Vanda; sedela je na stopnicah voza pod dežnikom in kadila ko Turek.

Mračilo se je. Ravnatelj je pozval Stanka: „Avgust, moj sin, hajdiva med občinstvo!"

Šla sta v krčmo, sedla sama zase v kot in ravnatelj je naročil. Dolg in resen pogled je uprl v mladega tovariša in ga polglasno ogovoril: „Zaradi tebe sem izgubil sina! Bil je steber moje družbe. Pa te ne preklinjam zaradi tega. Ali vedi, zdaj si ti moje upanje in moja tolažba. Gorje ti, če bi me varal! Pij, moj sin!"

Natočil je vnovič kozarca in nadaljeval: „Boga tam v nebesih zahvali, da si prišel v moje roke — drugi bi te bili že slekli in odrli! Jaz pa nisem samo tvoj ravnatelj, ampak tudi oče in prijatelj. Zato pij!"

Trčil je s Stankom in izlil kupico vase. Stanko je obotavljajoč posnemal njegov zgled — ni mu dišal trpki teran.

„Tako je prav!" ga je pohvalil ravnatelj. „Kdor se brani pijače, je hinavec in izdajica! Jaz vse vem, vidim v srce, berem misli..." Ostro mu je sikal glas: „Nikogar ne držim — ali kdor je v moji službi in hoče proč: trimesečna odpoved, tako pravi postava!" Potem je spet ublažil svoj glas. „Ni grše lastnosti, nego je nehvaležnost... ali ti si pošten dečko, vate zaupam. Pij!"

Spet je moral izpiti. Vino neprijetnega okusa mu je lezlo v glavo, pa ni postajal vesel, le zaspan.

„Dolg čas je nocoj," je vzdihnil ravnatelj, „daj, da se razvedriva!" Položil je na mizo kroglici in naprstnika.

Ali Stanka ni nocoj nič zanimala prelepa igra „trululu". Odkar se je naveličal cirkusa, je gledal tudi ravnatelja z drugimi očmi. „Slepar!" si je mislil.

„Truden sem, grem spat," je povedal. Položil je na mizo tolar, ki si ga je bil v ta namen že pripravil v žepu.

Ravnatelj je ostrmel. „Kaj? Kdo? Kam?" Zarohnel je: „Boga mi!..." in je meril Stanka z očmi. „Ti si mi pravi tič? Kdo pa si? Ali te naj peljem k žandarjem?" Siknil mu je v uho: „Da te zapro, ker si tat! Lopov!" Potrkal je s steklenico po mizi. „Še en polič!"

Krčmarica je prinesla vino. Ravnatelj je natočil. S prisiljeno prijaznostjo je napil. „Pij, pohrustal te Belcebub! Kdo prej?" Ni prej izpustil Stanka iz oči, da je izpraznil kozarec.

Stanko je bil napit, dušil ga je zaspanec, vendar se je zavedal, da je v pesteh sovražnika. Otresal se je zaspanosti, kimal ravnateljevim besedam, skušal preudariti svoj položaj — ali omagoval je, trudne veke so se mu zapirale.

Srepo ga je gledal ravnatelj. Zamrmral je: „Magarac!" — izpil vino, vzel Stanku iz rok tolar in plačal. Dregnil je mladega prijatelja v rebra, da je planil kvišku, in sta šla. Vso pot je streljal srdite bliske na opotekajočega se Stanka, zabavljal in klel in v znak svojega globokega ogorčenja pljuval v mejnike in v brzojavne droge.

Deževalo je, hladne kaplje so Stanka osvežile. Prišla sta do voza. „Hajdi noter," je zarentačil ravnatelj, „na dežju ne boš ležal!"

„Saj lahko spim pod vozom," se je branil Stanko, obhajal ga je strah pred ravnateljem...

Ta ga je zgrabil za ovratnik in ga kratkomalo porinil v voz. Zaklenil je duri in šel v zadnji konec voza. Stanko se je koj pri durih zleknil na tla, zaspati mu pa ni dalo.

Neznan strah ga je begal, burno mu je tolklo srce — česa se boji? V onem koncu je ravnatelj ropotal s čevlji, z ženo sta šepetala... Stanko se je spominjal ravnateljevih grozečih besed in pogledov, trudil se je, da razloči, kaj šepetata — žena je opominjala: „Tiho bodi!" Kaj je govoril ravnatelj, ni razumel.

Zbiral je misli, ali strah mu je jemal ves preudarek, ni se upal ganiti, zadrževal je sapo, zalival ga je mrzel pot — o, da bi bil že skoraj dan in on zunaj voza!

V zvoniku je bilo enajst. Kdaj bo šele jutro! Pet, šest ur mora preteči, preden se prične daniti... Vsaka ura ima šestdeset minut, vsaka minuta šestdeset sekund. Če bi tako hitro štel, kakor tekó sekunde, koliko bi moral našteti, da se stori dan! Nehote je pričel: „Ena, dve, tri, štiri, pet..." po malem se mu je dremalo in ni vedel, kako je prišlo — ko je mislil, da šteje med dvesto in tristo, ni štel, ampak vmes molil očenaš in zaspal.

Sanjalo se mu je, da hodi po gozdu in se ozira po ptičjih gnezdih. Hola, na košatem hrastu je čuti čivkanje! Stopi okoli hrasta, da vidi, kje — joj, v vrhu so! Tako lepih ptičev še ni videl, rdeči so in beli in naprstnike imajo na glavah kakor krone. In se mu je zdelo, če se dobro stegne, bi dosegel prvo vejo, potem bi se potegnil kvišku in si pomagal od veje do veje v vrh in do čudno lepih ptičev. Že se hoče pognati kvišku, pa ne more od tal, noga mu je težka — ujel se je v past, v vrhu pa krakajo črne vrane! Ali so vrane ali so čudno lepi ptiči s kronami? Ali je le sanjal o čudno lepih ptičih ... Nemara je res sanjal!... Tudi o vranah je sanjal... O pasti pa vendar ni sanjal — nekaj ga drži za nogo!